

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Van Helmont, Franciscus Mercurius

Cabala creștină sau Sincatabaza ebraică sau Aplicarea doctrinei cabaliștilor evrei la dogma Noului Testament /

Franciscus Mercurius Van Helmont; trad. din lb. franceză

și îngrij. ed.: George Scrima.

Ed. a 2-a. - București: Herald, 2019

Conține bibliografie

ISBN 978-973-111-750-8

I. Scrima, George (trad.)

29

Adumbratio Kabalæ Christianæ

(Id est Syncatabasis Hebraizans, sive brevis Applicatio Doctrinae Hebraeorum Cabbalistimæ ad Dogmata non foederis; pro formanda hypothesisi, ad conversionem Judaeorum proficia).

Traduit du latin et publié en appendice á la *Cabala Denudata* de Knorr von Rosenroth
Bibliothèque Chacornac
Paris, 1899

Franciscus Mercurius van Helmont

CĂBĂLĂ CREȘTINĂ

sau

SINCĂTĂBĂZĂ EBRĂICĂ

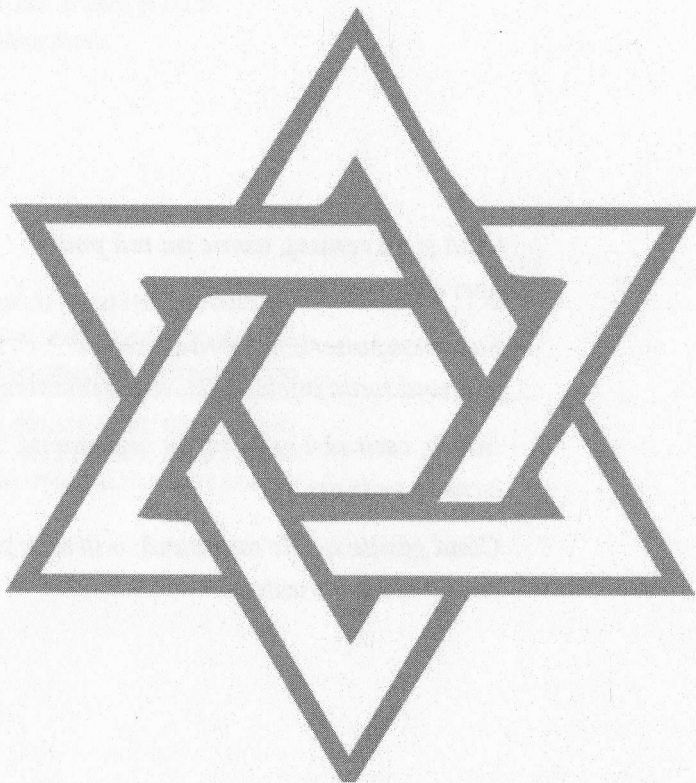
sau

Aplicarea doctrinei cabaliștilor evrei
la dogma Noului Testament

Traducere din limba franceză și îngrijire ediție:
GEORGE SCRIMA

EDITURA HERALD
București

CUPRINS

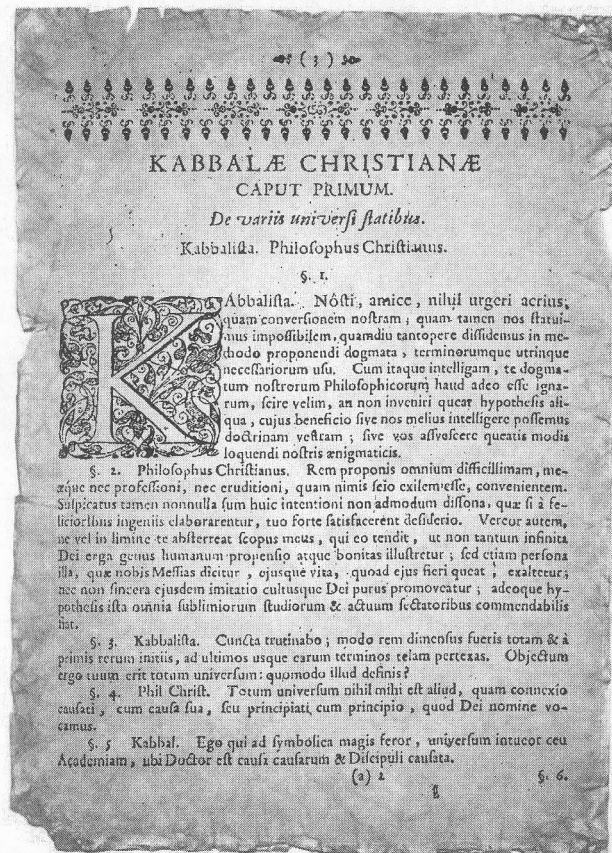
Cuvânt-înainte	9
1. Despre stările diferite ale universului	15
2. Despre starea primară a universului sau despre instituirea primordială și despre ceea ce o caracterizează	21
3. Despre mijlocitorul primei creații sau primul Adam	29
4. Despre ființele create și scopul creării lor	69
5. Despre starea destituirii ce a urmat	75
6. Despre starea constituirii prezente	83
7. Despre preexistența sufletelor in specie	93
8. Despre persoanele divinității, in specie	145
9. Despre a treia stare de depravare sau despre căderea sufletelor	151
10. Despre starea supremă de restituire și despre primul său grad	157
11. Despre al doilea grad al restituirii sufletelor	163
12. Ultimele două niveluri ale restituirii mesianice	185
Bibliografie selectivă	191

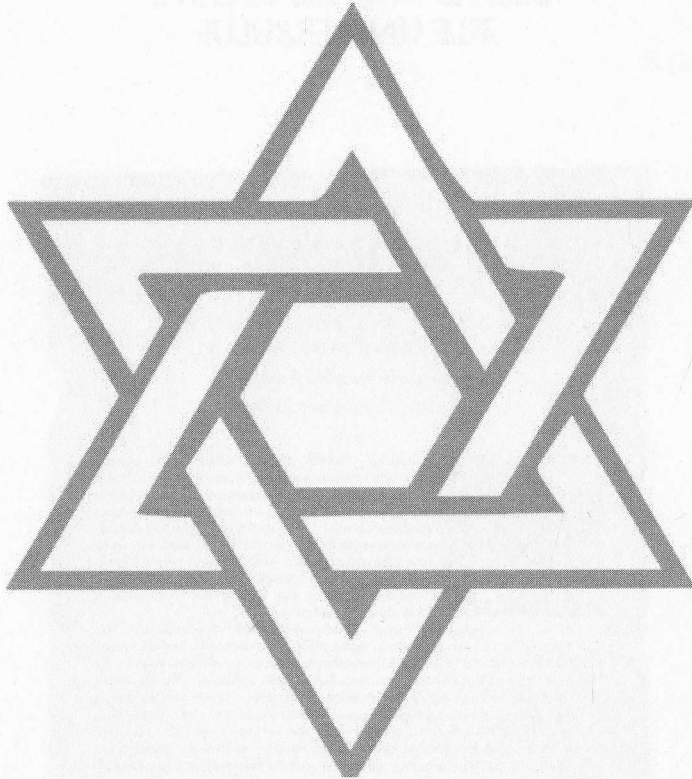
convertire sau ca știință ocultă. Ea și-a primit locul meritat în cadrul cercetărilor filosofice și filologice, în istoria generală a filosofiei și a teologiei raționale, care încearcă să explice prin propriile metode unele pasaje dificile din Noul Testament”.

S.G.

CAPITOLUL I

DESPRE STĂRILE DIFERITE
ALE UNIVERSULUI

I. CABALISTUL – Știi, prietene, că nu există nimic mai presant decât convertirea noastră [la credința creștină]? Socotim totuși că lucrul acesta e cu neputință câtă vreme greșim în metoda noastră de a expune dogmele, ca și în terminologia necesară acestui scop.

Îți voi expune, așadar, învățăturile filosofilor noștri – față de care, nădăjduiesc, tu nu ești un ignorant – pentru a descoperi dacă nu s-ar putea afla vreo formulare (*hypothesis*) mai precisă care să ne facă pe noi să vă înțelegem mai bine doctrina sau să vă familiarizeze pe voi cu modalitățile de expunere a misterelor noastre.

II. FILOSOFUL CREȘTIN – Tu propui un lucru nespus de greu, ce nu este în acord nici cu profesia mea, nici cu propria-mi cunoaștere, pe care o socotesc insuficientă. Cred totuși că acest demers nu e întru totul disonant și, dacă ar fi elaborat de spiritele cele mai pătrunzătoare, ți-ar satisface poate dorința. Cred totuși că preliminariile te vor îndepărta de scopul la care eu țintesc; el constă nu atât în a arăta nesfârșita bunătate și grijă a lui Dumnezeu față de neamul omenesc, ci mai degrabă în a exalta pe cât posibil viața personajului misterios numit Mesia, căci prin *Imitatio Christi* îi va fi adusă lui Dumnezeu o adorare pură și pentru că lucrul acesta, culme a învățăturilor și faptelor, va inspira și sectarilor respectul față de Mesia.

III. CAB. – Voi cerceta, așadar, toate acestea. Întrucât planul tău este de a examina și reflecta asupra lucrurilor încă de la începutul lor, trebuie să urmărești

explicația până la deznodământul ei. Obiectul tău este deci universul întreg. Cum îl definești?

IV. F.C. – Universul întreg nu este pentru mine decât legătura dintre efectul cauzat și cauza însăși sau dintre obiectul esențializat și esența sa, fapt numit de noi cu un singur cuvânt: Dumnezeu.

V. CAB. – Eu, care sunt mai familiarizat cu simbolismul, consider universul ca pe o academie unde învățătorul sau maestrul este cauza cauzelor, iar discipolii sunt produsele cauzalităților.

VI. F.C. – Este același lucru. Suntem de acord asupra acestui punct. Dar cum această conexiune sau academie nu rămâne întotdeauna într-o stare identică, se pot stabili în ea patru diversități principale, adică:

- în primul rând o stare de Instituire primordială;
- în al doilea rând, o stare de Destituire care îi este consecutivă;
- în al treilea rând, o stare de Constituie recentă;
- în al patrulea rând, o stare finală de Restituire supremă.

VII. CAB. – Perfect. Cele patru stări mi se par asemănătoare, nu numai cu cele patru litere ale lui *Tetragrammaton*, ci și cu cele patru plenitudini ale acestui nume.¹

VIII. F.C. – Să continuăm. Starea primară este cea în care Dumnezeu, luminează cu totul omogenă în sine, a

¹ Vezi prefața cărții *Zohar*, tomul I, partea 3, pp. 113–115.

produs ființele create (*naturas creatas*) sau lumina secundă.

IX. CAB. – Voi adăuga continuând alegoria propusă: cele cărora, în școala celestă (*schola superna*), El le-a dăruit comoara îmbelșugată a cunoașterii și dragostei sale.

X. F.C. – Starea secundă este cea în care ființele au fost aruncate din înălțimea demnității lor primordiale.

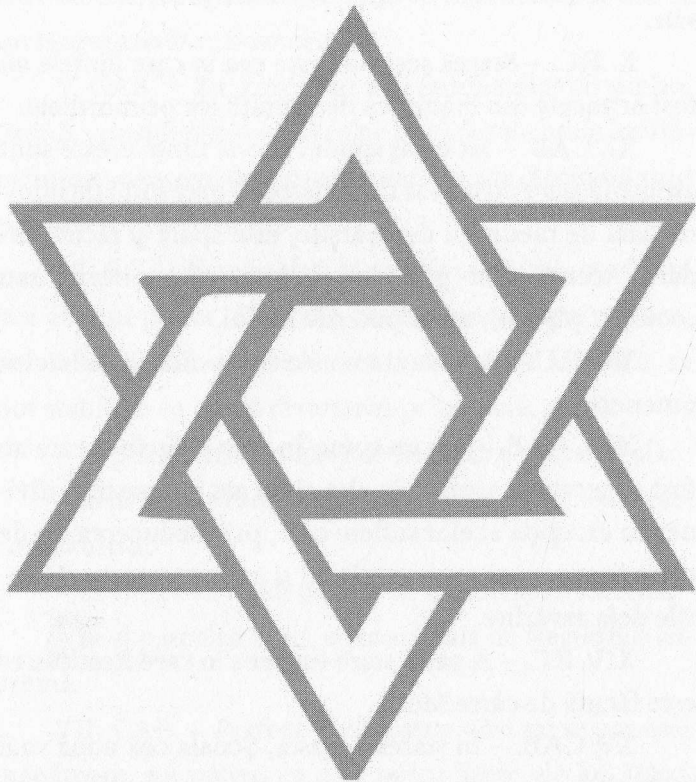
XI. CAB. – Iar eu aș spune: aceste ființe create sunt asemănătoare cu un vas care, datorită excesului de lumină dată de meditații desăvârșite, este spart și făcut țăndări. Atunci sunt produse și aruncate cioburile sau „cojile” (*qlipoth*), adică puterile răului.

XII. F.C. – A treia stare este cea a căderii sufletelor omenești.

XIII. CAB. – Iar eu spun: în care ființele create au fost separate și așezate în alte clase ale cunoașterii divine: cu excepția acelor suflete care, prin seducerea lor de către Satan, sunt aruncate la fel și amestecate cu cioburile deja azvârlite.

XIV. F.C. – A patra stare este cea în care Restituirea este făcută de către Mesia.

XV. CAB. – În starea aceasta, Școala cea nouă va fi înălțată de către Mesia, iar Restituirea tuturor lucrurilor va fi săvârșită după distrugerea și suprimarea duhurilor rele.

CAPITOLUL II

DESPRE STĂREA PRIMĂRĂ Ă UNIVERSULUI SĂU DESPRE INSTITUIREA PRIMORDIALĂ ȘI DESPRE CEEĂ CE O CĂRĂCTERIZEAZĂ

CAP. II

De statu universi primo sive primaræ institutionis, ejusque efficiente.

§. 1. Phil. Christ. Quod statum primaræ institutionis causa prima, Deu scilicet gloriosissimum, considerando est velin se, vel extra se. [De natura Dei Phil. Iosophia in se considerata videri potest Apparatus in Librum Sohar Tom. 1. Pars. 3. Theosophia misticum Kabbalisticæ, dissertatione prima per teum.]

§. 2. Kabbal. Nos eandem Dei naturam symbolicè describimus, tanquam lucem insitam, quæ adimpleverit omne Ubi, ita ut nihil in ea ceter locus vacuus sed eadem lux una quadam & simplici æqualitate ubique sibi fuerit similis. [Videatur Apparatus supra dicti Pars 2. Tract. 4. c. 2. p. 12.]

§. 3. Phil. Christ. Sanè hic modus loquendi eodem occurrit, n. ad Timoth. 6. v. 16. ubi Paulus sic inquit de Deo [juxta textum Syriacum, qui scriptis vestris Kabbalisticis maxime est conformis: unde ut paulatim in Dialectico conformemur, al. ceteras citationes ex illo instit. eius.]

עבר בבורא דאנש דאנש לא משכח דתקרב לה :

Iti inhabitat lucem, ad quam nemo appropinquare potest. Sic Johannes inquit 1. Ep. 1. v. 5.

הל הוא נורא דו חשוכה כל כלה ליה בה :

Quod Deus Lux est ; & tenebra prorsus nulla sunt in eo. Et Jacobus ait, cap. 1. v. 7.

ל מורבא טבא ומשלימת מן לעל נאמא מן אמא דנורא דו דלית לותא שחלפא מרם אף לא טביתא דשונגיא :

Omnis donatio bona & completa è supernis descendit, à patre luminum, apud quem non est immutatio ulla nec etiam umbra recessus.

§. 4. Kabbal. Hoc lucis summe etymo autem denotatur actus quidam simplicissimus, sive talis, ubi sicut centrum irradians & radios emittos nulla est differentia, sed omnia sunt centrum unum, ubique sibi simile.

§. 5. Phil. Christ. Hic actus autem aliis nobis vocatur *Vita* : ut cum dicitur Joh. 1. v. 4.

דו חיה דוא נחיא אידעון בורא דבני כשא :

I. FILOSOFUL CREȘTIN – Cât despre Instituirea primordială, cauza primă, adică Dumnezeu, pe drept numit slăvit în toate, aceasta trebuie considerată aici fie *in se*, fie *extra se*.¹

II. CABALISTUL – Noi descriem tot simbolic natura lui Dumnezeu ca pe o lumină nemărginită, care umple tot spațiul, în așa fel încât să nu rămână niciun loc gol; în același timp, însă, această lumină îmbracă, oriunde s-ar afla, un caracter de unitate, simplitate și uniformitate perfecte, care ar face-o pretutindeni asemănătoare sieși.² Oare nu admit și Evangheliile voastre așa ceva?

III. F.C. – Perfect. Trebuie să-ți spun că acest mod de exprimare se găsește la 1 Timotei 6.16, unde Sfântul Pavel se exprimă astfel despre Dumnezeu (după textul siriac conform în totalitate cu scrierile cabalistice și din care vom extrage câteva citate pentru a ne acomoda puțin câte puțin cu acest limbaj.): [...] și locuiește întru lumină neapropiată; pe Care nu L-a văzut nimeni dintre oameni, nici nu poate să-L vadă.

La fel Sfântul Ioan (1 Ioan 1.5): [...] că Dumnezeu este lumină și niciun întuneric nu este întru El.

Sfântul Iacob (Iacov 1.17): *Toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este, pogorându-se de la Părintele luminilor, la Care nu este schimbare sau umbră de mutare.*

¹ Despre natura lui Dumnezeu, considerat în mod filosofic, se poate consulta prefața cărții *Zohar*, vol. I, partea 31. *Filosofia Cabalei*. Prima disertație, în întregime.

² Vezi Introducerea sus-amintită: partea a II-a, tratatul IV, cap. 2, p. 32.

IV. CAB. – Prin denumirea „lumină supremă” este pus în evidență un act extrem de simplu, de o asemenea natură, încât diferența dintre centrul radiant și raze să fie nulă și, în plus, fiecare dintre aceste raze să fie în mod egal un centru asemănător sie însuși peste tot.

V. F.C. – Acest act este numit câteodată de noi „viață”, după cum spune Sfântul Ioan (Ioan 1.4): *Întru El (λόγος) era viața (ζωή) și viața era lumina oamenilor.*

Mai este denumit „Duh”, după cum spune Sfântul Ioan (Ioan 4.24): *Duh este Dumnezeu (πνεύμα).*

VI. – Toate denumirile de mai sus i se atribuie lui Dumnezeu prin excelență, deoarece, în această ordine de idei, el se află la un nivel ce ne este inaccesibil și depășește tot ceea ce există.

VII. – Într-adevăr, deși toate aceste concepte și în principal denumirea de „Duh” sunt de natură cu totul abstractă, se poate considera, prin intermediul lor, că nu există vreo comparație posibilă între Dumnezeu și vreuna dintre ființele produse de puterea sa, care Îl înconjoară și Îi stau în preajmă. Este o Lumină aptă să lumineze celelalte obiecte, o Viață ce poate da viață, o Acțiune ce poate pune în mișcare orice alt lucru, așa cum spiritul, printr-o *involutio* a sa, produce totdeauna o anumită *spirationem*. Și, deși nu spun nimic aici despre natura Bineului, el este în mod necesar cuprins în această Ființă a ființelor, după cum ne spune Sfântul Matei (Matei 19.17): *Nimeni nu este bun decât numai Unul Dumnezeu.*

De acolo vine facultatea Sa prin excelență de a ni se comunica și de a ni se revela prin rațiune și intuiție.

VIII. – Această comunicabilitate ni-L prezintă pe Dumnezeu în parte cognoscibil, în parte susceptibil de a fi iubit și ea a fost convertită în act prin crearea făpturilor; prin ea Dumnezeu poate fi considerat în parte *extra se*.

IX. – Acum trebuie să-l considerăm în următoarea lucrare (sau producere): 1. Cauza eficientă. 2. Mijlocul. 3. Lucrul produs. 4. Sfârșitul.

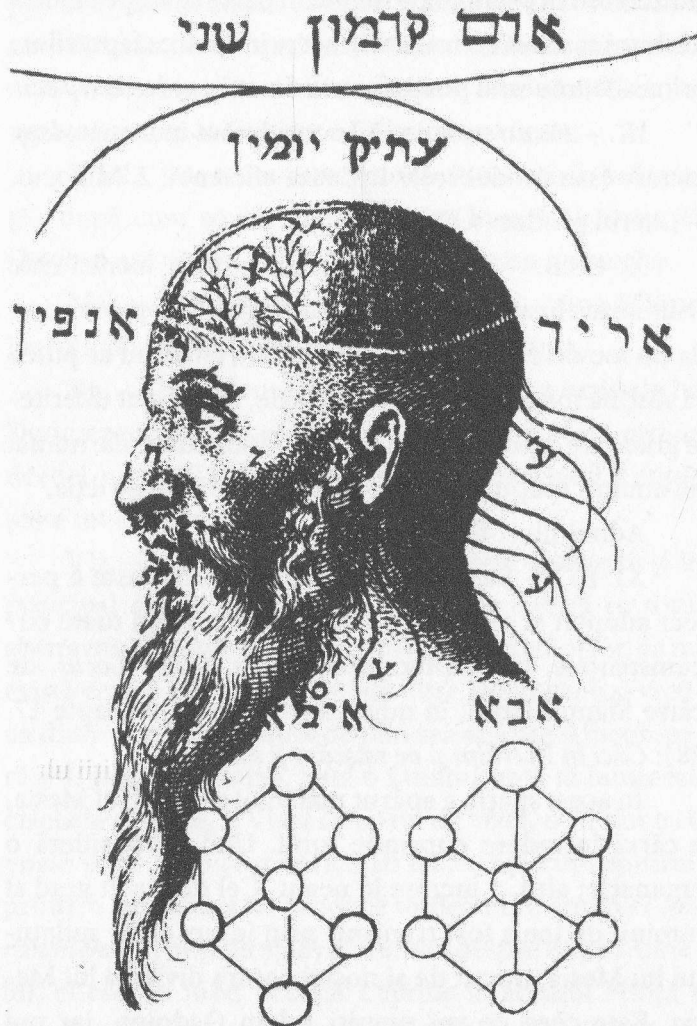
X. CAB. – Cauza eficientă a acestei lucrări este Dumnezeu însuși, Infinitul; și, cu singurul scop de a acorda un loc de existență făpturilor, care altfel nu ar putea să susțină forța infinită a luminii sale, el a voalat diferitele grade ale aspectului său sublim, lăsând între ele numai un anumit spațiu invariabil numit de noi Constricție.¹

Admit filosofii voștri aceste lucruri?

XI. F.C. – Sensul celor de mai înainte poate fi perfect adoptat și se impune cu atât mai mult în toate circumstanțele, încât Dumnezeu a fost numit *Locus*, de către Sfântul Pavel, în mijlocul Areopagului (Fapte 17. 28): *Căci în El trăim și ne mișcăm și suntem.*

În acest spațiu a apărut mai întâi sufletul lui Mesia, a cărui întindere cuprinde totul. Unii îl consideră o emanație; alții, o lucrare în neant. Cel mai înalt grad al luminii divine a fost transmis prin influx chiar sufletului lui Mesia, numit de ai noștri natura divină a lui Mesia. Este ceea ce voi numiți Adam Qadmon, iar noi numim Hristos; și, cum teza noastră constă în mod clar

¹ Vezi prefața la *Zohar*: partea a II-a, tratatul IV, cap. 2, pp. 32–33, partea I, p. 665 și partea a-III-a, p. 70, p. 100 și urm.

Adam Qadmon (Knorr von Rosenroth,
Cabala denudata, Sulzbach, 1684)

în unirea celor două doctrine, acest Hristos va fi conducătorul academiei tale divine.

Printr-o divizare a primului Adam sau Mesia, deci, sunt create în mod succesiv făpturile rămase și ele sunt distribuite conform anumitor ordine, supuse fiind în totalitate planului său.

Apoi înțeleg că dispunerea acestora este asemenea unor cercuri – unele mai largi, altele mai restrânse – sau mai bine asemenea unor sfere – unele mai mari, altele mai mici –, mergând până la micimea unui punct, iar prin creație i-a fost dată fiecareia facultatea de a emite o sferă luminoasă, susceptibilă de a se amplifica sau a se restrânge, după circumstanțe, provenind fie din constituția lor primară, fie din propria lor putere de moderație.

În plus, aceste sfere, ca urmare a proprietății menționate, se pot întrepătrunde în mod intim și reciproc.

Apoi același Adam Qadmon sau Mesia a rânduit în el însuși și mai jos de el însuși rânduieli și dispoziții ulterioare relative la Divinitate, care au fost descrise în *Siphra de Tzeni'utha*¹, precum și în cele două Adunări (*Idra*), [cea Mare și cea Mică].

XII. CAB. – Aș vrea să convenim aici odată pentru totdeauna că, din tot ceea ce a fost și va fi spus despre Dumnezeu, în legătură cu varietatea și multiplicitatea sa aparentă, nu se va putea deduce nimic (împotriva unită-

¹ Vezi *Cartea misterului pecetluit (Siphra Dzeniutha)* trad. Ilie Iliescu și Alexandru Anghel, Ed. Herald, București, 2005 – (N. tr.)

tii sale), ci numai că aceste diferite moduri de a se manifesta provin doar din varietatea subiecților contemplativi. De aceea găsim în Cabala o diversitate atât de mare de lumini, atâtea nume și personaje divine.

Așa cum lumina solară, una în sine totuși, poate fi considerată fie după diversitatea obiectelor iluminate de ea – și atunci primește mai multe denumiri având caracteristica intensității sau a culorilor sale variate –, fie după planetele care o reflectă, fie că se studiază mișcarea globului și multitudinea obstacolelor ce i se opun, la fel se întâmplă și cu Divinitatea. Deși nicio grupare spirituală nu este atât de prolixă ca a noastră în această multiplicare a varietăților în Dumnezeu, niciuna nu afirmă totuși mai puternic și mai vehement unicitatea sa.

CAPITOLUL III

DESPRE MIJLOCITORUL PRIMEI CREAȚII
ȘĂU PRIMUL ADĂM

CAP. III

De Medio primæve productionis seu Adamo primo.

§. 1. Kabbalista. Nunc in specie disquirendum est, quomodo in statu hoc primo à dogmate nostro appareat Trinitas vestra, & qua ratione ea, quæ à nostratibus tribuantur Adamo primo, applicari queant ad Messiam vestrum?

§. 2. Phil. Christ. In statu hoc primo Deus ipse infinitus intelligi potest, per nomen Patris, quo scripta Novi Fœderis nostri tam sæpe utuntur. Lux autem ab Infinito in Adamum primum sive Messiam per canalem immissa, cuiusque ipsa unita, applicati potest ad denominationem Filii. Et influxus ex hoc versus interiora demissus referrî potest ad characterem Spiritus Sancti.

§. 3. Eademque concipiendi ratio etiam obtinebit post statum ultimum, cum omnia redibunt ad primum sui fontem, sicut loquitur Paulus 1. Cor. 15. vers. 28.

דָּם וְאֶשְׁתֵּעֲבֹד לָהּ כָּל הַיּוֹם הַזֶּה בְּרַא נִשְׁתַּעֲבֵד לָהּ דְּשִׁעֲבֵד לָהּ כָּל דְּבָרָא אֱלֹהִים כָּל

Et cum subjuncta fuerint ei omnia, tunc ipsa filius subijcietur ei, qui subijcit ipsi omnia, ut sit Deus omnia in omnibus.

§. 4. Sed in statibus intermediis conceptus Patris, Filii & Spiritus Sancti competant gradibus aliis Emanationis inferioribus: prout hauri rariò scripta vestra Kabbalistica dicunt: ob lapsum, gradus insigniter descendisse; & aliquando temporibus majoris illuminationis eosdem iterum ascensuros: Quemadmodum etiam ascendere dicuntur diebus festivis & sabbathis.

§. 5. Kabbalista. Nimirum ibidem sensus non est alius, quam Animas, licet ad certas collegiorum Academiae celestis classes. pertineant, tamen quandoque subsistere in statu tam profundo, ut gradus oborte ipsi manifestationis, verbi gratia, primus, claritate vix par sit decimo vel vicelimo: sicut lux meridiana incarcerationo tanta saltem est, quanta aliis lux crepusculi. Eosdem autem nostrates statuunt quandoque altius rursus elevari, eademque claritate objecta inferiora contemplari, quæ elevatioribus tempore ordinario contemplentur objecta superiora. Nam aliàs notum est, quod ipsa Divinitas in se sit immutabilis.